

מסורת הש"ס

אלמנה לכהן גדול

פרק שביעי יבמות

סו.

עין משפט
גזר מצוה

בז א מיי פ"כ מהל'
אשתו הלכה כי
טו"ע א"ע פ"י פה
סעף ג'
י ב ג מיי פ"ח מהל'
תרומות ה' ד טור
י"ד טי שאל:
יח ד ה מיי ש טור שס:

הגהות הב"ח

(א) ג' ומי פליגי והאמר
ר' זכאי וז' עדות:

מוסף רש"י

שהעובר פוסל ואינו
מאכיל. כלומר שהעובר
שמתעברה יתאכלת מכהן
עגלה שמת פוסל. את
העגל מלאכה בתרומה
מפני חלקו, דעובר במעי
זרה וז' הוא חלק קרינה ביה
ואלו הם יאכלו
בנחמנו, דלמי ילדו בן כהן
לקרות כהן עד שאל לאור
העגל, ואינו מאכיל את
אמו ישראלית שעיבתו
מכהן, דק"ל שאלת
בתרומה בשביל בנה כהן
חללו עגלה כהן מי
דעכו וילד ביתו הם
יאכלו בנחמנו, אבל עובר
לא, דק"ל ר' יוסי עובר
במעי זרה וז' הוא חלק קרינה
ב"ב קמ"א. בגדתה. עיר
בשכנו וטובה גדתה, כפסק
מדרש כי כר שיריה גלון
היא מכהן (בכורות ז').
המזוכה. ממנה על ידי
אחר, לעובר, במעי אמו,
קנה (שם).

תוספות ישנים

רב יוסף אמר ילד מאכיל
אלו ילדו אתו מאכיל אבל
לא ס"ל שיהא העגל משום
דעובר במעי זרה וז' הוא
חלקו ממי קרינה ביה
לרצון מאחר שהעדת מה
ענין זה לא בת ישראל
שנשאל לכהן עובר במעי
זרה [ואז] ולא אכלו אבל
ממעי כהנת לא פסיל.
[דרי] אמר לך אין טעמא
[רבי] יוסי משום דילדו
מאכיל שאינו ילדו אתו
מחלל אי"מ מה שבו מנייה
רצון כהן ממעי כהנת הלא
היה חלק מאכיל דקדאמר
מחלל הלא טעמא משום
דעובר במעי זרה הוא:
ואיכא קמייחא המוכה
לעובר קנה. וא"ת והא
אמר שמואל הלכה כר'
יוסף הסדלר דלמר אין
חלק מקנה עובר שאלו לא
לעולם אי"ל שאני הכה
שהתנה הוא בעולם ולא
היה חלק מאכיל עוברין
(ג'). דלדבר שאלו לא לעולם
לא קנה אף דבר שישנו
בעולם. וי"ל דעובר חסוד
דבר שיהא בעולם ומייר
הלא בבורח עוברת. וא"ת
ומה ה"ל דקאמר וז' ולא
ס"ל וכו' והאמר ליה
שמואל וכו' המוכה לעובר
קנה ואת אמרת דהלכה
כחכמים דאין לעובר וזה
למלא דבם רבנן [ס"ל]
דמוכה לעובר קנה דלית
ליה זכי לעובר וכתושבין
למיטות קמייחא דלדבר
מחלל פליגי בזה ונפרש דר'
יוסי פסל חוששין למיעוט
שמה יסיה (לה) זכר קיים
ורבנן דמייר דסמון
מיעוטא דמפילות למחלה
זכרים ומחלה נקבות והי"ל
זכרים מיעוטא וי"ל דלית

פוסל ואין מאכיל. נראה לפרש שהעובר פוסל בעצדי ואין
מאכיל את אמו דתריייהו אעצדים ליכא למימר פוסל בעצדי
אציו ואין מאכיל בעצדי אציו דכיון דאשמועינן דפוסל היכי משכח
שאכיל וצקונטרס פירש כולה מילתא אלאו ואע"ג דאעצדים קאי ה"ק
שהעובר פוסל ואין מאכיל את אמו
וה"ה לעצדיו דפוסל: **למאי נפקא**
מינה לעובר במעי כהנת. אע"ג
דע"כ דרשין ההיא דרשא דילדו
מאכיל דמהאי טעמא אמרינן לקמן
דבת ישראל לכהן והניחה מעוברת
ללא מאכיל דהתם לא שייך טעמא
דעובר במעי זרה וז' הוא דלפילו
זר מאכיל את אמו ואפילו ממזר
כדאמרין לקמן (ד' סו: ט') מ"מ מיעבא
ליה לענין עצדים דליכא למימר
דוקא לענין אמו דכתב זה קרש
וילד ביתו הם יאכלו דמיינה דרשין
שמאכיל את אמו דרשין ילד מאכיל
אצל עצדים שאוכלים מטעם קנין
כספו לא קאמר קרא ילד מאכיל
שאינו ילד לא:
היינו דקאמר וז' שמעתי ב'.
ורבנן שהיו אומרים לו כן
הו ספרי דטעמא משום דילד מאכיל:
אובל"ן בשביל ב"ה המשפחה
בז"ה. ה"מ למימר
דטעמא דרבנן משום דלא ספריהו להו
דרשא דשאין ילדו אין מאכיל לגבי
עצדים ולית להו נמי דעובר במעי
זרה וז' הוא חלק קרינה ביה דידו
דטעמא משום דלא זכ' זהו עובר
וקנת תימא דלא מתקמחא מעשה
דיהם עד שילד הוא לעובר ולא
לזני משפחה קשה לר"י דתנן בפרק
יולא דופן (נדד ד' מד). דנן יוס אחד
פוסל מן התרומה ופריך בגמרא
מאי איריא בן יוס אחד אפי' עובר
נמי ומשני רב שש מתנימין בכהן
ש"ס לו נשים אחת גרושה ואחת
שאנה גרושה יש לו בנים משאניה
גרושה וכן יוס אחד מן הגרושה
פוסל בעצדי אציו ולאפוקי מדרבי
יוסי דלמר עובר נמי פוסל קמ"ל
בן יוס אחד אין עובר לא והשתא
למה ליה לאוקמי כשיש לו שתי נשים
אפי' אין לו חלק אחת גרושה ודוקא
בן יוס אחד אצל עובר לא דלדולקין
בשביל כל המשפחה כולה לרבנן ואר"י
דרב שש טעמיה דלית ליה במי
שמת(ה) המוכה לעובר קנה ולא חללי
בשביל המשפחה ולהכי מוקי בשש
לו בנים משאניה גרושה ואין העובר
בשמי גרושה פוסל משום דלא
חיישין למיעוטא דסמון מיעוטא
דמפילות למחלה דנקבות והו להו
זכרים מיעוטא דלנקמן ולאפוקי מדר'
יוסי דרבי יוסי חייש למיעוטא וא"ת
שפיר דכפרק מי שמת (ב"ב קמב.
ושם) פריך למ"ד המוכה לעובר קנה
מדתנן ביולא דופן (נדד דף מד. ושם)
בן יוס אחד נחל ומנחל אצל עובר
לא ולא פריך מנחל דנחל יוס אחד
פוסל דליכא לאוקמא בשמי נשים כו':
ון ובבירא א"ה. אע"ג דשמואל פסיק
באע"פ (כמוצות דף נט.) כרבי יוחנן
הסדלר דאין אדם מקנה דשנ"ל:
שמואל חשיב עובר ככא לעולם:

לומר כן מקדאמר שמואל לעל אלהיה דרבנן אין לו חלקן אכולין בשביל כל המשפחה א"כ טעמיהו משום דלאן חלקו לעובר קונה
דאין לומר משום דאין חוששין למיעוט דהא לאו מיעוט איהא דבין יסיה הולד זכר אי נקבה יהיה לילד חלק בעצדים אף קנה
מירש קודם לאחיו ולתשפחה: כולם זכרים יאכלו. הקונטרס לא גרס כולם זכרים דלפי' אי ליכא חלק חלק זכר ואין יאכלו בעולם ולא
חיישין למיעוט שמה ימלא עובר זכר. אצל נקבות לא יאכלו י"ל בנים נקבות דלא איכא חלק זכר אצלו ודוקא חלקו למחלק גרמא
הספריים. ונראה לה"ר מנחל ליישב גרמא הספריים כולם זכרים יאכלו פ"י כולם בין עבדי מלוג בין עבדי גלון יאכלו כיון
דליכא זכר אצל נקבות לא יאכלו כולם. פ"י עבדי גלון אצל עבדי מלוג בלדל לפי שמכח האשה הם באים ולא מכח הבנות:

ושחרור. ישראל ששיעבר עבדו לז"ת ושחררו הלוה יאל לחירות והמלוה
גובה מלוהו ממקום אחר: **במסופה.** שהיא חלק ז' דהא מאי דאשכחו
ברשותי אשכחו: **אכל למיין דמי ומישקל לא.** אלא שלו הן עולמי קמ"ל:
מתני' והניחה מעוברת. אע"פ שיש לה בנים הימנו והיא אוכלת
בתרומה לא יאכלו עבדי גלון
בתרומה לפי שהן של יורשים ויש
לעובר כהן חלק ואין לעובר כה
להאכילן בתרומה אי משום דקסבר
עובר במעי זרה וז' הוא אי משום
דקסבר ילד מאכיל שאין ילדו אין
מאכיל שנאמר (ויקרא כג) וילד ביתו
הם יאכלו בנחמנו קרי ביה יאכלו:
שעובר פוסל. אם בת כהן נישאת
ל ישראל והניחה מעוברת ואין לה בן
אחר פוסלה מלשנן דלית אביה
כעוריה: **ואינו מאכיל.** אם בת ישראל
לכהן היא ומת והניחה מעוברת אין
בעובר כה להאכילה וה"ה לעצדים:
אף בת כהן לכהן. כיון דאמרת שאין
ילדו אינו מאכיל הילך העצדים אוכלין
בתרומה מפני חלקן של עובר שהרי
והוא אין זו כה להאכיל: גמ' **במעי**
כהנת. בת כהן מעוברת מכהן. אי
אמרת משום זכות ליכא ואי משום
שאין ילד איכא: וזו לא שמעתי.
נינה ואם מכרם הדינה
האשה מוציאה מיד
הלקוחות אפי' בחיי בעלה
וכן הבעל מוכחה אלא
אפי' הכניסה לו קרקעות
וקבלם עליו הבעל נמי
שיכולה לומר בשבת
בבית כהונה קרקעותיו אני
נוטלת אשתיך הדינה
נינה ואם מכרם הדינה
האשה מוציאה מיד
הלקוחות אפי' בחיי בעלה
וכן אם לקח מן האיש וחזר
ולקח מן האשה מה שלקח
בכחוהו הוא בטל מיד
שיכולה לומר נתת רוח
עשיתי לבעלי כיון שנטל
הבעל עליו. (אבל כשהוא
מלוג שהגוף שלה אמרי'
בפ' ח"ה שאנה יכולה
לומר נתת רוח עשיתי
לבעלי.) ואפי' בחיי הבעל
מוציאה מיד הלקוחות
ולכן נהנו בנדרונה לכתוב
בכתובההו חלקו לה קרקע
פלגיו והיא הדינה לא
בנדרונה כד' שתוכל
לשטוף מן הלקוחות בחיי
הבעל אם מכר. וכן אם
לקח מן האיש וחזר ולקח
מן האשה כיון שיכולה
לומר נתת רוח עשיתי
לבעלי נמי (לשטוף מן
האשה היא ותוציא מיד
הלקוחות אפילו בחיי
בעלה ולפ"ק אמר רשב"א
שהבעל מוציא מיד
הלקוחות מכה האשה. ופי'
השולח פ"י בדין נכסי
האשה והוא מוציא מיד
אפוהיקי סתם ודין
אפוהיקי מפורש. ומינהו
לפ"ק שיש לה זכות
הבעל אינה מוציאה מיד
הלקוחות אם מכרם הבעל
עד שעת נכרית כהונה
הייתי דאמר פ' האשה
שנפלה לה. אבעי לברמי
לא מובין. ורש"י פ"י ל"מ
אם מת הוא או גרושה
שואשתה מוציאה מיד
הלקוחות אם מכר הוא
בלא דעתה אלא אפי' מתה
היא הוא מוציא מיד
הלקוחות דשעת מכירה
לאו מכירה ודאית היא
שמה ימות הוא ומצאת
מכירה שלא כדין
והראב"ד פ"י מכר שניהם
לפרנסה בנות שפכה האדור
בפני חברו וקא' רשב"א
שאם מכרה האשה בפני
בעלה הבעל מוציא מיד
הלקוחות. והו לשונן מה
שפסק האב אלפס דרבנן
דאמרי עובר לית
זכיה מסתברא כותיהו
דרבא קאי כרבנן פ"י מי
שמת ואביי פליג עליה וכו'
וקי"ל אביי ורבא הלכה

כרבה וכובר כתבתי דבר זה בפרק מי שמת. מצאתי כתוב בחדושי שחרדתי לפני אבא מארי וז"ל שמעשה היה בלוגלי לפני
הראב"ד וז"ל ולפי' זקני הרב ר' משולם ולפי הרב ר' שמואל ב"ר משה ע"ה באחד שנתן מתנה לבנו קודם ארבעים יום
ליצירתו והיה מחולקת ביניהם יש מהם שאמרו שהמתנה מתנה הואיל ודעתו של אדם קרובה אצל העובר ויש מהם שאמרו
שאין המתנה מתנה דכיון דאריבעים יום קודם ליצירתו מיה בעלה הוא וכמו דלא עיברה כלל דמיא ונבחר הדיון ע"פ רובם
שהמתנה מתנה ולאבא מארי וז"ל היה מסתברא כדברי היחיד שאין המתנה מתנה: